

Міністерство освіти і науки України
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

Серія: Педагогіка і психологія

№ 77 • 2024 р.

Вінниця

Ministry of Education and Science of Ukraine
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

SCIENTIFIC ISSUES

OF

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University

Section: Pedagogics and Psychology

№ 77 • 2024

Vinnytsia

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського від 15 травня 2024 р. (протокол №12)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Коломієць А. М. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, проректор з наукової роботи; доктор педагогічних наук, професор (головний редактор).

Шахов В. І. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор).

Акімова О. В. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор (заступник відповідального редактора).

Галузяк В. М. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор (відповідальний секретар).

Лазаренко Н. І. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, ректор; доктор педагогічних наук, професор.

Гуревич Р. С. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, директор Навчально-наукового інституту педагогіки, психології і підготовки фахівців вищої кваліфікації; доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України.

Мазур Пьотр – Вища Державна Професійна Школа м. Хелм, доктор габілітований, професор (Польща).

Паламарчук О. М. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор психологічних наук, професор.

Гурал-Пулроле Йоланта – Старопольська школа вища в м. Кельце, доктор габілітований, професор надзвичайний (Польща).

Шурек-Борута Аліна – Університет Шльонський у Катовіце, доктор габілітований, професор (Польща).

Бохенська-Влостовська Катажина – Pedagogium – Вища школа соціальних наук у Варшаві, ректор (Польща).

Громов Є. В. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор.

Коломієць Д. І. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кандидат педагогічних наук, доцент.

Ляц О. П. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор психологічних наук, професор.

Чухрій І. В. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор психологічних наук, професор.

Літературний редактор: В.В. Богатько
Комп'ютерна верстка: Н.Р. Опушко

Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. – 2024. – Випуск 77. – 110 с.

У збірнику вміщені наукові статті з актуальних проблем сучасної педагогіки та психології, в яких розкриваються питання дидактики, теорії і методики виховання, професійної освіти, соціальної педагогіки, порівняльної педагогіки, історії педагогіки, педагогічної психології.

*Свідоцтво про реєстрацію КВ № 8412 видане Міністерством юстиції України 06.02.2004 р.
Збірник є науковим фаховим виданням категорії «Б» зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (затверджено наказом МОН України № 1643 від 28.12.2019 р.)*

ББК 74.00+88.40+88.840

H 34

SCIENTIFIC ISSUES

of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Section: Pedagogics and Psychology

№ 77 • 2024

Recommended for publication by the decision of the Academic Council of
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
15 May 2024 (proceedings №12)

EDITORIAL BOARD

Editor-in-chief: Prof. Dr. Alla M. Kolomiets, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Executive editor: Prof. Dr. Volodymyr I. Shakhov, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Olha V. Akimova, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Executive secretary: As. Prof. Dr. Vasyl M. Haluziak, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

As. Prof. Dr. Nataliia I. Lazarenko, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Roman S. Hurevytch, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Piotr Mazur, The State School of Higher Education in Chełm (Poland)

Prof. Dr. Olha M. Palamarchuk, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Gyrál-Pyřrola Jolanta, Old Polish University in Kielce (Poland)

Prof. Dr. Alina Szczurek-Boruta, University of Silesia, (Poland)

Dr. Katarzyna Bocheńska-Włostowska, Pedagogium – Higher School of Social Sciences in Warsaw, (Poland)

As. Prof. Dr. Yevhen V. Hromov, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

As. Prof. Dr. Dmytro I. Kolomiets, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

As. Prof. Dr. Oksana P. Liashch, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

As. Prof. Dr. Inna V. Chukhrui, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Text editors: Valentyna V. Bohatko

Technical editor: Nadiya R. Opushko

**The Scientific Issues of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.
Section: Pedagogics and Psychology. – 2024. – Issue 77. – 110 p.**

The volume contains scientific articles on relevant issues of modern pedagogy and psychology, which reveal questions of didactics, theory and methodology of education, vocational training, social pedagogy, comparative pedagogy, history of education, educational psychology.

Certificate of registration KB № 8412 issued by the Ministry of Jurisdiction of Ukraine 06.02.2004.

Edition is included in the list of scientific professional publications of Ukraine by the Ministry of Education and Science of Ukraine # 1643 of 28.12.2019.

DOI 10.31652/2415-7872-2024-77-1-110

ББК 74.00+88.40+88.840

H 34

ISSN 2415-7872

ЗМІСТ

ДИДАКТИКА

<i>Лілія Дмитрук.</i> СУЧАСНА ЛЕКЦІЯ: ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВО.....	7
<i>Ірина Сладких.</i> ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНСАЛТИНГ В УПРАВЛІННІ ОНЛАЙН-ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	13

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

<i>Катерина Бабенко.</i> ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ПРАВОЗНАВЧОГО НАПРЯМКУ	19
<i>Альона Коломієць, Наталя Сачанюк-Кавецька, Майя Ковальчук.</i> СИСТЕМА, СИСТЕМНІСТЬ, СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	26
<i>Лілія Дмитрук.</i> АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	32
<i>Олександр Дамзін, Василь Каплінський.</i> ПАРАДИГМАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	37
<i>Назарій Науменко.</i> СТВОРЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ	43
<i>Надія Опущко.</i> УПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	53
<i>Григорій Пустовіт, Юрій Коняхін.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ КОНСТРУКТИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	59
<i>Роман Тетерук, Василь Каплінський, Ольга Пінаєва.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ В КІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	65

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

<i>Оксана Фурштей, Александра Глухманюк.</i> ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ГІПЕРАКТИВНОЮ ПОВЕДІНКОЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	72
---	----

ПСИХОЛОГІЯ

<i>Василь Галузяк, Вероніка Бойко.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ І ТЕХНІКИ РОЗВИТКУ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	78
<i>Лариса Ліхницька, Леся Старовойт.</i> ДЕТЕРМІНАНТИ ПОЧУТТЯ СТРАХУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	92
<i>Лариса Ліхницька, Юлія Якименко.</i> КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	98
<i>Світлана Хлестова.</i> УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	103

CONTENTS

DIDACTICS

<i>Liliya Dmytruk</i> . MODERN LECTURE: TRADITIONS AND INNOVATION.....	7
<i>Iryna Sladkykh</i> . PEDAGOGICAL CONSULTING IN EDUCATIONAL MANAGEMENT OF ONLINE ACTIVITIES	14

VOCATIONAL EDUCATION

<i>Kateryna Babenko</i> . GENERAL PROBLEMS OF ENGLISH-LANGUAGE TRAINING OF MASTERS OF LAW	19
<i>Alona Kolomiets, Natalia Sachaniuk-Kavets'ka, Maiia Kovalchuk</i> . SYSTEM, SYSTEMATICITY, SYSTEMATISATION AS DETERMINANTS OF THE FUNDAMENTALIZATION OF MATHEMATICAL TRAINING OF STUDENTS OF TECHNICAL SPECIALTIES	26
<i>Liliya Dmytruk</i> . ADAPTATION OF FIRST-YEAR STUDENTS TO THE CONDITIONS OF STUDY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	33
<i>Olexandr Damsin, Vasyl Kaplinskyi</i> . PARADIGMATIC FEATURES OF THE PERSONAL AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF FUTURE TEACHERS AT THE END OF THE 20TH AND BEGINNING OF THE 21ST CENTURIES.....	38
<i>Nazarii Naumenko</i> . THE CREATION OF INTEGRATED EDUCATIONAL ENVIRONMENT AS A PEDAGOGICAL CONDITION OF FUTURE TEACHERS' PREPARATION FOR THE ORGANIZATION OF BLENDED LEARNING	43
<i>Nadiia Opushko</i> . IMPLEMENTATION OF DUAL LEARNING IN THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS IN PEDAGOGICAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE.....	53
<i>Hryhorii Pustovit, Yurii Koniakhin</i> . FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE HISTORY TEACHERS DURING THE STUDY OF SPECIALISED DISCIPLINES	59
<i>Roman Teteruk, Vasyl Kaplinskyi, Olga Pinaieva</i> . THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF THE GENERAL PEDAGOGICAL TRAINING OF MASTERS OF TEACHING UNIVERSITIES OF UKRAINE AT THE END OF THE XX – BEGINNING OF THE XXI CENTURY.....	65

SOCIAL PEDAGOGY

<i>Oxana Fushtey, Oleksandra Hlukhmaniuk</i> . FEATURES OF SOCIAL WORK WITH CHILDREN WITH HYPERACTIVE BEHAVIOUR IN A STATE OF MARTIAL LAW	72
---	----

PSYCHOLOGY

<i>Vasyl Haluziak, Veronika Boiko</i> . PSYCHOLOGICAL APPROACHES AND TECHNIQUES FOR BUILDING RESILIENCE IN TEACHERS: FOREIGN EXPERIENCE	78
<i>Larisa Likhitska, Lesya Starovoit</i> . DETERMINANTS OF FEAR IN PRESCHOOL CHILDREN.....	92
<i>Larisa Likhitska, Yuliya Yakymenko</i> . CREATIVITY AS A CHARACTERISTIC OF THE CREATIVE POTENTIAL OF YOUNG SCHOOL STUDENTS	98
<i>Svitlana Khliestova</i> . GENERALIZATION AND IMPLEMENTATION OF FOREIGN EXPERIENCE IN FORMING PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION OF FUTURE SPECIALISTS.....	103

УДК:37.035:37.011.32

<https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-77-7-13>

ЛІЛІЯ ДМИТРУК

<https://orcid.org/0000-0003-3576-7124>

dmitrukliya77@gmail.com

доцент, кандидат філологічних наук

Вінницький національний аграрний університет

вул. Сонячна 3, м. Вінниця

СУЧАСНА ЛЕКЦІЯ: ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВО

У статті проаналізовано поняття «лекція», розглянуто роль сучасної лекції в навчальному процесі. Викладені переваги та недоліки навчальної лекції, подано класифікацію лекцій за різними критеріями. Наголошено, що традиційна лекція у закладах вищої освіти залишається важливою формою організації навчання. Шляхом використання інтерактивних елементів та інших стратегій можна покращити її ефективність та забезпечити краще засвоєння матеріалу студентами. Наголошено, що нетрадиційні лекції, такі як мультимедійна, проблемна, лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція-конференція, презентують інноваційний підхід до навчання, спрямований на активне залучення студентів та створення стимулюючого середовища для навчання.

Ключові слова: лекція, традиційна лекція, мультимедійна лекція, проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція-конференція.

LILIYA DMYTRUK

PhD in Philology, Associate Professor,

Vinnitsia National Agrarian University

St. Sonyachna, 3, Vinnytsia

MODERN LECTURE: TRADITIONS AND INNOVATION

The article analyzes the concept of «lecture», considers the role of the modern lecture in the educational process. The purpose, tasks, advantages and disadvantages of the educational lecture are outlined, the classification of lectures according to various criteria is presented. It is emphasized that the traditional lecture in institutions of higher education remains an important form of organization of education. By using interactive elements and other strategies, it is possible to improve its effectiveness and ensure better learning of the material by students.

It was analyzed that non-traditional lectures, such as multimedia, problem lectures, lecture, lecture-conversation, lecture-discussion, lecture-conference represent an innovative approach to learning, aimed at actively involving students and creating a stimulating environment for learning. They allow expanding new learning opportunities, contribute to the active assimilation of the material at a deeper level and the development of critical thinking, analytical and communication skills, creativity, independence of students, allow to create a stimulating atmosphere for interaction and exchange of ideas between the participants of the event, open up new opportunities for effective learning and improving the quality of education.

It was noted that the lecture process at the Vinnytsia National Agrarian University is an important element of education, which provides students not only with professional knowledge, but also develops their professional and personal qualities.

Key words: lecture, traditional lecture, multimedia lecture, problematic lecture, lecture-conversation, lecture-discussion, lecture-conference.

Академічна лекція є однією з основних форм організації навчального процесу у закладах вищої освіти. В узагальненому розумінні, лекція – систематичний, послідовний виклад навчального матеріалу, головною метою якого є формування орієнтованої основи для засвоєння студентами знань.

Питанню дослідження основних тенденцій розвитку системи вищої освіти присвячено праці багатьох вчених, зокрема, на нашу думку, варті уваги дослідження Я. Болюбаша, А. Глузмана, В. Кременя, О. Мещанінової, В.Огнев'юка, Г.Товканець, М. Степка, К. Левківського, В. Пономаренка, Ю. Сухарнікова, В. Яблонського та ін. Сучасні форми організації навчального процесу у закладах вищої освіти вивчали О. Сисоєва, Н. Мачинська, С. Стельмах; питання основних вимог до лекції, методики і техніки підготовки та проведення лекції, вимоги до лектора є предметом досліджень вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких А. Алексюк, М. Буланова-Топоркова, С. Гончаренко,

В. Головенкін, А. Кузьмінський, В. Черних тощо; комунікативні вміння викладача та їхні структурні компоненти вивчали С. Абрамович, В. Кан-Калик, Л. Савенкова, технології розвитку комунікативної компетентності викладача досліджували М. Забродський, О. Мерзлякова, О. Яшенкова.

Мета статті полягає в розкритті особливостей сучасної лекції, її традиційної та інноваційної складової на основі узагальнення досвіду викладання у Вінницькому національному аграрному університеті.

Незважаючи на тривалу історію застосування: від читань на площах у Стародавньому світі та університетських лекторіїв середньовіччя, лекція, як форма організації навчання, не втрачає своєї актуальності. Адже лекція у вищій школі – це не простий переказ підручника або інших літературних джерел, це особиста науково-педагогічна творчість викладача в певній галузі знання. Головне призначення лекції – забезпечити теоретичну основу навчання, розвинути інтерес до навчальної діяльності і конкретної навчальної дисципліни, сформувати в студентів орієнтири для самостійної роботи над курсом [4].

Академічна лекція є однією з основних форм організації навчального процесу в закладах вищої освіти. Визначень терміна «лекція» в науковій літературі доволі багато. І чи не кожне з них по-своєму вписує це поняття в термінологічне поле дидактики вищої школи. В узагальненому розумінні, лекція – систематичний, послідовний виклад навчального матеріалу, головною метою якого є формування орієнтованої основи для засвоєння студентами знань.

Є й інші її визначення терміна «лекція», що заслуговують на увагу. Наведемо деякі з них: «Лекція – одна з провідних форм навчального процесу і одночасно метод навчання і виховання» [6, с. 44]; усний виклад великого за обсягом, складного за логікою побудови навчального матеріалу [14, с. 162]; вид публічного виступу, під час якого лектор, вступивши в живу взаємодію з аудиторією, розкриває систему уявлень про той чи інший предмет, явище, допомагає слухачам осмислити проблему й дійти певного висновку, спонукаючи їх до цілеспрямованої практичної дії [12, с. 31].

У науковій літературі нині наявні також різні судження щодо специфіки лекції як методу навчання. Одні автори, скажімо, пов'язують її з «підкресленістю викладу, дикцією, темпом, специфікою добору та структуруванням навчального матеріалу» [8, с. 19]. Деякі автори привертають увагу, що саме з лекції починається вивчення кожної дисципліни; що лекція спрямовує всю подальшу роботу студента над курсом; що лекція дає систему знань із кожної дисципліни з мінімальними затратами студентами часу і до неї, на відміну від підручника, можна оперативно вносити нові дані науки; що змістовні, композиційно структурні, логічно побудовані лекції досить ефективно навчають студентів культури наукового мислення; що лекції активно впливають на формування світогляду і моральних якостей студентів [14, с. 57]. Інші дослідники вбачають і вирізняють у специфічній відмінності лекції те, що вона регламентує тематичний розподіл навчального матеріалу, є організаційно-методичною основою та інструментарієм реалізації навчального процесу з урахуванням закономірностей пізнання, а також поєднанням різних дидактичних методів, котрі дають змогу у визначений час і в обумовленому місці, з певним складом студентів реалізувати локальні завдання, передбачені навчальними програмами [5; 11].

Ми підтримуємо думку, що академічна лекція вважається однією з найбільш поширених та важливих форм організації навчального процесу у закладах вищої освіти. Вона є ключовим засобом передачі знань, сприяє розвитку аналітичних та критичних навичок студентів, а також є основою для подальшого самостійного вивчення матеріалу.

Мета університетської лекції – забезпечити студентам спроможність логічно і системно мислити, опанувати методологічну культуру самостійно розв'язувати в майбутньому професійному виробництві те чи інше конкретне завдання. Задля цього добирається навчальна інформація, створюються навчальні програми, які поділяються на окремі теми і тематичні модулі, що подаються на лекції викладачем у такий спосіб, щоб у підсумку студент мав можливість демонструвати свою власну професійну культуру.

Згідно вимог сучасної дидактики вищої школи, лекція повинна забезпечувати: великий об'єм чітко систематизованої і концентрованої, методично грамотно опрацьованої сучасної наукової інформації; доказовість і аргументованість суджень; достатню кількість фактів, аргументів, прикладів, текстів чи документів, які підтверджують основні тези лекції; ясність, логічність і лаконічність викладу інформації; активізацію навчально-пізнавальної діяльності слухачів різноманітними засобами; чітке окреслення кола запитань для самостійного опрацювання з посиланням на джерела інформації; аналіз різних точок зору на вирішення поставлених проблем; надання студентам можливості слухати, осмислювати і нотувати отриману інформацію; встановлення контакту з аудиторією та забезпечення ефективного зворотного зв'язку; педагогічно доцільне використання різноманітних засобів наочності; педагогічну завершеність.

За різними критеріями виділяють такі види лекцій:

- за загальною метою: навчальні, виховні, освітні, розвивальні;
- за науковим рівнем: академічні і популярні;

- за дидактичними завданнями: вступні, поточні, заключні, узагальнювальні, оглядові, лекції-консультації, лекції-візуалізації, методологічні, інструктивні;
- за способом викладу матеріалу: бінарні, лекції-дискусії, лекції проблемні, лекції-конференції, лекції із запланованими помилками; лекції-бесіди тощо.

Ми притримуємося думки, що усі види лекції можна поділити на традиційні та нетрадиційні.

До традиційних лекцій належать: вступна, тематична, оглядова, заключна.

До нетрадиційних лекцій належать: мотиваційна лекція, підготовча лекція, установча лекція, інтегративна лекція, лекція – інформативна, лекція-спогад, лекція-показ, лекція-репортаж, лекція із застосуванням дидактичних методів, бінарна лекція, лекція-візуальна, лекція-проблемна, лекція-презентація. [4, с.428].

Слід зауважити, що лекція у закладах вищої освіти – це не простий переказ підручника або інших літературних джерел, це особиста науково-педагогічна творчість викладача в певній галузі знання. Головне призначення лекції – забезпечити теоретичну основу навчання, розвинути інтерес до навчальної діяльності і конкретної навчальної дисципліни, сформувані в студентів орієнтири для самостійної роботи над курсом.

Університетська лекція – це один із основних дидактичних методів навчання. Проте, до сьогодні дискутується питання про роль і значення лекції у педагогічному процесі вищої школи. Існують як переваги навчальної лекції, так і недоліки.

Переваги навчальної лекції: послідовність викладу навчального матеріалу – зв'язок теорії з практикою, лекції з практичними і лабораторними заняттями; «необмеженість» аудиторії; організаційна і виховна роль лекції; можливість викласти більшу за обсягом і узагальнену інформацію в порівняно короткі строки (оглядові, проблемні та комплексні лекції); виклад найновіших досягнень науки і практики; особистий контакт викладача зі студентами, виклад особистої точки зору з приводу наукових фактів; можливість ведення конспекту з наступним повторенням змісту лекції; можливість використання демонстраційного й ілюстративного матеріалів.

Вище викладені характеристики обумовлюють якість лекції, в значній мірі забезпечують її відвідування, сприяють підготовці висококваліфікованих спеціалістів.

Варто назвати і певні типові недоліки навчальної лекції: пасивна форма передачі інформації та засвоєння знань, неможливість управління пізнавальною діяльністю студентів; панівна перевага фактора повідомлення над фактором засвоєння, низька ефективність засвоєння навчального матеріалу (10-25 %); нераціональне використання праці викладача, необхідність великих затрат часу і праці на підготовку лекції; відсутність «зворотного» зв'язку реакції студентів, неможливість контролю за ступенем засвоєння навчального матеріалу; нераціональне використання навчального часу, дублювання підручників; орієнтація на «середнього» студента; швидка стомлюваність слухачів; необхідність ораторського хисту і педагогічного досвіду.

Навчальна лекція – це логічно побудований, науково обґрунтований і систематизований виклад певної наукової або науково-методичної проблеми, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Кожна окрема лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої теми або кількох тем навчальної дисципліни. Лекції повинні носити, як правило, проблемний характер, стимулювати активну пізнавальну діяльність студентів, сприяти формуванню у них творчого мислення.

До завдання навчальної лекції слід віднести: логічно побудований і послідовний виклад певного питання; ознайомлення з основними теоретичними положеннями науки, формування провідних напрямів розвитку науки, встановлення зв'язків з іншими галузями науки; встановлення змісту навчального предмета, зв'язок лекції з іншими навчальними заняттями і самостійною роботою; розвивання потреби звернення до літератури та поглибленого вивчення предмета; необхідність появи власної інформації; зв'язок теорії з практикою, аналіз перспектив науки в поєднанні з практикою; організація творчого мислення студента, виявлення його ставлення до даної спеціальності.

Традиційна лекція вважається формою монологічного викладання, де лектор передає знання студентам без значної взаємодії. Характеризується використанням слайдів, підручників та інших джерел, які допомагають лектору у структуруванні та передачі матеріалу. Хоча традиційна лекція має свої переваги, такі як ефективне передавання інформації на велику кількість слухачів та зручність для організації, вона також має обмеження. Наші спостереження показують, що студенти можуть втрачати увагу протягом тривалої лекції та не завжди ефективно засвоюють матеріал. Для покращення ефективності традиційної лекції можна використовувати різні стратегії. Наприклад, інтерактивні елементи, обговорення теми та використання різноманітних методик викладання можуть сприяти більш активній участі студентів та покращенню засвоєння матеріалу. Незважаючи на виклики, традиційна лекція залишається важливим компонентом навчання. З її допомогою можна ефективно передавати базові знання та концепції, які є основою для подальшого вивчення та

розвитку в різних галузях. Традиційна лекція у закладах вищої освіти залишається важливою формою організації навчання, хоча її ефективність може залежати від різних чинників. Шляхом використання інтерактивних елементів та інших стратегій, можна покращити її ефективність та забезпечити краще засвоєння матеріалу студентами.

Нетрадиційні лекції в університеті відрізняються від класичних форм лекцій за своєю інноваційністю та активною взаємодією зі студентами. Вони можуть включати елементи інтерактивності, групових вправ, дискусій, використання технологій та інших методів, спрямованих на залучення студентів до активного навчання. Однією з основних переваг нетрадиційних лекцій є їх здатність стимулювати активне навчання та підвищувати зацікавленість студентів у предметі. Завдяки інтерактивним елементам та можливості спілкування, студенти мають змогу краще засвоювати матеріал та розвивати критичне мислення. Нетрадиційні лекції також сприяють розвитку креативності та самостійності студентів. Шляхом залучення до активних вправ та обговорень, студенти навчаються генерувати власні ідеї та розв'язувати проблеми самостійно.

Лекційний процес є важливою складовою навчально-виховного процесу у Вінницькому національному аграрному університеті (ВНАУ). Університет, що славиться своєю високою якістю освіти в аграрній сфері, активно використовує лекції як ефективний метод передачі знань та розвитку професійних навичок студентів. У Вінницькому національному аграрному університеті викладається навчальна дисципліна «Українська мова та етнологія», яка спрямована на формування у здобувачів вищої освіти здатності використовувати знання української мови, етнології, культурології у повсякденному житті, у процесі навчання та професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів вивчення української мови та етнології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Мета навчальної дисципліни – сформулювати практичне володіння українською мовою для професійного та побутового спілкування, забезпечити набуття студентами знань, умінь і навичок застосування усіх мовних норм на всіх мовних рівнях, удосконалити навички володіння культурою усного і писемного мовлення в різних мовних стилях, виховання національно свідомих патріотів України та грамотних фахівців. Програмою дисципліни передбачені сім лекцій на теми: «Українська мова – державна мова України, національна мова українського народу. Етнографічні регіони й діалекти», «Проблема походження українського народу й української мови», «Функціональні стилі сучасної української літературної мови», «Історія української літературної мови», «Українська лексикологія. Питання походження окремих слів-символів. Фразеологія. Орфографія. Історія національних чергувань звуків», «Національні традиції сучасної української морфології. Граматичні форми власних назв. Українські традиції номінації», «Питання національного синтаксису української мови. Ментальна спільність і відмінність української синтаксичної системи із синтаксисом інших індоєвропейських мов». Зауважимо, що лекції відіграють ключову роль у навчанні студентів ВНАУ, створюючи базовий фундамент знань та розуміння основних принципів аграрних наук. Вони дозволяють лекторам передавати актуальну інформацію, відображати сучасні тенденції у відповідній галузі та стимулювати інтелектуальний розвиток студентів. Особливості лекцій у ВНАУ включають в себе інтерактивність, доступність та практичну спрямованість. Лектори використовують різноманітні методи, такі як візуальні презентації, використання сучасних технологій, демонстраційні матеріали та взаємодію зі студентами, щоб забезпечити ефективне засвоєння матеріалу.

Слід відзначити хороший стан технічного оснащення аудиторій Вінницького національного аграрного університету, в якому лекційні аудиторії обладнані сучасними проекторами, телевізорами для відеодемонстрації лекційного матеріалу.

Зупинимось на найбільш поширених лекціях, що використовуються у Вінницькому національному аграрному університеті у процесі вивчення курсу «Українська мова та етнологія»:

1. *Мультимедійна лекція* – це лекція, що відзначається використанням різноманітних мультимедійних засобів, таких як відео, аудіо, графіка, презентації, анімація тощо. Ці засоби допомагають зробити навчальний матеріал більш доступним та зрозумілим для студентів, а також стимулюють їх візуальне сприйняття. Однією з ключових переваг мультимедійної лекції є здатність залучити та зацікавити студентів за допомогою візуальних ефектів та інтерактивних елементів. Крім того, вона дозволяє лекторам створювати більш динамічні та ефективні презентації, які полегшують засвоєння матеріалу. Мультимедійна лекція також надає можливості для індивідуалізації та адаптації навчального матеріалу до потреб різних груп студентів. Лектор може використовувати різні мультимедійні засоби та методи, враховуючи особливості аудиторії та їхні індивідуальні стилі навчання. Наші спостереження показують, що мультимедійна лекція може покращити ефективність навчання, збільшуючи рівень засвоєння матеріалу та стимулюючи активну участь студентів. Вона також сприяє розвитку різних навичок, таких як критичне мислення, аналіз та проблемне вирішення [5, с. 134].

2. *Лекція-бесіда або лекція-діалог з аудиторією*. Однією з основних переваг лекції-бесіди є активне залучення студентів до процесу навчання. Вони відчують себе більш відповідальними за

своє власне навчання та мають можливість активно взаємодіяти з лектором та іншими студентами. Лекція-бесіда має позитивний вплив на процес навчання. Крім того, лекція сприяє розвитку кращому засвоєнню матеріалу, оскільки стимулює активну участь студентів та підвищує їхню мотивацію до вивчення теми; критичного мислення, комунікативних навичок та здатності до співпраці. Лекція-бесіда може забезпечити більш глибоке розуміння теми та підготовку студентів до аналітичного мислення та розв'язання проблем. Для економії часу запитання бажано формулювати так, щоб на них можна було давати короткі відповіді. Студенти, обмірковуючи відповідь на задане питання, мають можливість самостійно дійти висновків і узагальнень, які викладач мав їм повідомити як нові знання, або ж зрозуміти глибину і важливість проблеми, яка обговорюється.

3. *Проблемна лекція* – створення проблемної ситуації, яку студенти не можуть подолати за допомогою наявних знань. Навчальні проблемні ситуації, які викликають інтелектуальні труднощі, мають бути посилюючими за своєю складністю, враховувати пізнавальні можливості студентів, бути в руслі предмета, що вивчається, і становити інтерес для майбутньої професійної діяльності. Студентам потрібно активно працювати над цими проблемами протягом лекції, обговорювати їх та шукати рішення разом з лектором та іншими учасниками. Однією з основних переваг проблемної лекції є її здатність стимулювати активну участь студентів у навчальному процесі. Вона сприяє розвитку їхнього критичного мислення, навичкам самостійного мислення, розвитку творчих здібностей, вміння аналізувати інформацію та шукати рішення проблем. Крім того, проблемна лекція може покращити здатність студентів до співпраці та колективної роботи. Для успішної реалізації проблемної лекції важливо правильно організувати процес навчання. Лектор повинен побудувати структуру лекції так, щоб стимулювати діалог та обговорення проблем, тому важливо створити сприятливу атмосферу для вільного обміну думками та ідеями.

4. *Лекція-дискусія* поєднує в собі два основних елементи: перший – лекція, під час якої лектор викладає основний матеріал, і другий – дискусія, під час якої студенти мають можливість обговорювати тему, висловлювати свої думки та ділитися досвідом. Однією з основних переваг лекції-дискусії є її здатність стимулювати критичне мислення та розвиток аналітичних навичок, розвиток комунікативних та навичок співпраці, оскільки студенти взаємодіють один з одним та лектором під час обговорення теми. Організація лекції-дискусії вимагає певної підготовки з боку лектора. Він повинен вміти створити стимулюючу атмосферу для обговорення, встановити правила взаємодії та управління дискусією, а також вміти ефективно включати студентів у процес навчання. Викладач не тільки використовує відповіді слухачів на його запитання, а й організовує вільний обмін думками. Це активізує пізнавальну діяльність аудиторії, дозволяє викладачеві керувати колективною думкою, долаючи негативні установки і помилкові думки деяких студентів, водночас глибоко поважаючи право особистості на висловлювання власних поглядів. Отже, лекція-дискусія має позитивний вплив на процес навчання та розвиток студентів, оскільки сприяє активному залученню студентів до процесу навчання, розвитку їхніх критичних мислення та аналітичних навичок, а також сприяє розвитку їхньої здатності до співпраці та колективної роботи.

5. *Лекція-конференція* – поєднує в собі елементи лекції та конференції. Під час лекції викладач виступає з викладом матеріалу з певної теми, а після цього відбувається обговорення та обмін думками між учасниками заходу. Основними перевагами лекції-конференції є активна участь студентів у навчальному процесі та можливість обміну досвідом та знаннями між учасниками заходу, тому сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних навичок та здатності до співпраці. Лекція-конференція проводиться як науково-практичне заняття за попередньо окресленою проблемою із системою доповідей, підготовлених студентами, для її аналізу. Кожен студентський виступ має бути логічно завершеним і відповідати запропонованій викладачем програмі. Система виступів дозволить різнобічно висвітлити актуальні наукові проблеми. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів можна підготувати групу опонентів та експертів, які будуть доповнювати і поглиблювати інформацію доповідачів та висловлювати критичні зауваження. В кінці лекції викладачеві слід узагальнити результати виступів студентів і оцінити їх діяльність. Отже, лекція-конференція дозволяє студентам отримати не лише теоретичні знання, але й поглибити їхнє розуміння теми за рахунок взаємодії з викладачем та однолітками.

Слід зауважити, що методика читання лекцій, вибір форми проведення лекційного заняття залежить, передусім, від особистих якостей викладача, а також від аудиторії та складності теми лекції. Залежно від цього лекції можуть носити характер простої бесіди або академічного послідовного викладення матеріалу з відповідною інформативною презентацією.

Загалом, сучасна лекція у закладі вищої освіти це не тільки засіб повідомлення наукової та навчальної інформації, а й процес посилення мотивації навчання, активізації розумової діяльності, організація самостійної роботи студентів, спонукання до постійного оновлення та вдосконалення набутого досвіду. Залучення студентів до активного сприйняття лекційного матеріалу можливе завдяки поєднанню традиційної інформаційної форми лекції з нетрадиційними методиками викладання лекційного матеріалу (проблемні лекції, лекції-диспути, лекції-конференції, бінарні лекції). Такі сучасні форми організації лекційного заняття дозволятимуть як покращити засвоєння

студентами лекційного матеріалу, розвиватимуть у них творчий підхід до застосування знань у практиці, так і сприятимуть належному вихованню майбутнього працівника.

Висновки. Традиційна лекція у вищій школі залишається важливою формою організації навчання, хоча її ефективність може залежати від різних факторів. Шляхом використання інтерактивних елементів та інших стратегій, можна покращити її ефективність та забезпечити краще засвоєння матеріалу студентами.

Нетрадиційні лекції, такі як мультимедійна, проблемна лекції, лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція-конференція репрезентують інноваційний підхід до навчання, спрямований на активне залучення студентів та створення стимулюючого середовища для вивчення. Вони дозволяють розширити нові можливості навчання, сприяють активному засвоєнню матеріалу на більш глибокому рівні та розвитку критичного мислення, аналітичних та комунікативних навичок, креативності, самостійності студентів, дозволяють створити стимулюючу атмосферу для взаємодії та обміну ідеями між учасниками заходу, відкривають нові можливості для ефективного навчання та підвищення якості освіти. Отже, лекційний процес у Вінницькому національному аграрному університеті є важливим елементом навчання, що забезпечує студентам не лише фахові знання, але й розвиває їхні професійні та особисті якості.

Література

1. Авторські педагогічні технології в освітньо-виховному середовищі вищої школи: колект. монографія / за ред. Акімової О. В., Каплінського В. В. Вінниця, ТОВ «Ніланд ЛТД». 2015. 180 с.
2. Галузяк В. М. Класифікація стилів педагогічного спілкування. *Проблеми освіти: Наук.-метод. збірник*. Київ: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2001. Вип. 26. С. 23-33.
3. Гуревич Р. С., Каплінський В. В. Лекторська майстерність викладача вищої школи як важлива умова успішності викладацької діяльності. *Наукова школа академіка І.А. Зязюна у працях його соратників та учнів*: матер. наук.-практ. конф. Харків: НТУ «ХПІ», 2017. С. 13 – 17.
4. Дмитрук Л.І., Павлюк В.А. Лекція в навчальному процесі сучасної вищої школи. *Dynamics of the development of world science : Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference Vancouver, Canada 18-20 March 2020*. С. 425-434.
5. Дмитрук Л. Мультимедійні технології у вивченні української мови як іноземної мови. *Педагогічний процес: теорія і практика*. Науковий журнал. Київ, 2019. С.138-134.
6. Енциклопедія освіти / акад. пед. наук України ; головний. ред. В.Г. Кремень. К. Укрінком Інтер, 2008. 163с.
7. Каплінський В. В., Лазаренко Н. І. Методика проведення практичних занять у вищій школі як важлива умова формування методичної компетентності студентів. *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія*. 2017. Вип. 49. С. 59–66
8. Лузан П. Г. Методи і форми організації навчання у вищій аграрній школі : навч. посіб. Київ: Аграрна освіта, 2003. 224 с.
9. Особистісно-професійне становлення майбутнього педагога: монографія / Акімова О., Галузяк В. [та ін.]. Вінниця: «Твори», 2020. 228 с.
10. Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя : монографія / О. В. Акімова, В. М. Галузяк [та ін.]. Вінниця : Нілан, 2014. 416 с.
11. Педагогіка : навчальний посібник / В.М. Галузяк, М. І. Сметанський, В.І. Шахов. – 4-е вид., випр. і доп. Вінниця : ДП «Державна картографічна фабрика», 2007. 400 с.
12. Сагач Г. М. Словник-мінімум термінів красномовства. Київ, 1992. 280 с.
13. Теоретико-методичні засади формування загальнопедагогічної компетентності сучасного вчителя в контексті становлення європейського простору вищої освіти: монографія / Акімова О., Галузяк В. [та ін.]. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 388 с.
14. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. Вид. 2-ге, виправ. і доповн. Київ: Академвидав, 2005. 352с.
15. Формування професійно важливих якостей майбутніх педагогів: андрагогічний вимір / Лук'янова Л. Б., Гуревич Р. С., Акімова О. В. [та ін.]. Вінниця: ТОВ «Твори», 2023. 340 с.
16. Шахов В., Шахов В. Психологічні особливості подолання студентами-психологами складних життєвих ситуацій. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: Педагогіка і психологія. 2022. Випуск 71. С.133–137.

References

1. Avtorski pedahohichni tekhnolohii v osvitno-vykhovnomu seredovyschchi vyshchoi shkoly: kolekt. monohrafiia [Author's pedagogical technologies in the educational and educational environment of a higher school: collection. monograph] /za red. Akimovoi O.V., Kaplinskoho V.V. Vinnytsia, TOV «Niland LTD». 2015. 180 s.
2. Haluziak V. M. Klasyfikatsiia styliv pedahohichnoho spilkuvannia. [Classification of pedagogical communication styles]. *Problemy osvity: Nauk.-metod. zbirnyk*. Kyiv: Nauk.-metod. tsentr vyshchoi osvity, 2001. Vyp. 26. S. 23-33.
3. Hurevych P. S., Kaplinskyi V. V. Lektorska maisternist vykladacha vyshchoi shkoly yak vazhlyva umova uspishnosti vykladatskoi diialnosti. [Lecture skills of a higher school teacher as an important condition for the success of teaching activities]. *Naukova shkola akademika I.A. Ziaziuna u pratsiakh yoho soratnykiv ta uchniv: mater. nauk.-prakt. konf. Kharkiv: NTU «KhPI», 2017. S. 13 – 17.*

4. Dmytruk L.I., Pavliuk V.A. Lektsiia v navchalnomu protsesi suchasnoi vyshchoi shkoly. [A lecture in the educational process of a modern higher school]. Dynamics of the development of world science : Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference Vancouver, Canada 18-20 March 2020. S. 425-434.
5. Dmytruk L. Multymediini tekhnologii u vyvchenni ukraïnskoi movy yak inozemnoi movy. [Multimedia technologies in learning the Ukrainian language as a foreign language]. Pedagogichni protses: teoriia i praktyka. Naukovyi zhurnal. Kyiv, 2019. S. 138-134.
6. Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of education] / akad. ped. nauk Ukrainy ; holovnyi. red. V.H. Kremen. K. Ukrinkom Inter, 2008. 163s.
7. Kaplinskyi V. V., Lazarenko N. I. Metodyka provedennia praktychnykh zaniat u vyshchii shkoli yak vazhlyva umova formuvannia metodychnoi kompetentnosti studentiv. [The method of conducting practical classes in higher education as an important condition for the formation of methodological competence of students]. Naukovi zapysky VDPU im. M. Kotsiubynskoho. Ser. Pedagogika i psykholohiia. 2017. Vyp. 49. S. 59-66
8. Luzan P. H. Metody i formy orhanizatsii navchannia u vyshchii ahrarnii shkoli : navch.posib. [Methods and forms of organization of training in the higher agricultural school: teaching manual]. Kyiv: Ahrarna osvita, 2003. 224 s.
9. Osobystisno-profesiine stanovlennia maibutnoho pedahoha: monohrafiia [Personal and professional development of the future teacher: monograph] / Akimova O., Haluziak V. [ta in.]. Vinnytsia: «Tvory», 2020. 228 s.
10. Osobystisno-profesiini rozvytok maibutnoho vchytelia : monohrafiia [Personal and professional development of the future teacher: monograph] / O. V. Akimova, V. M. Haluziak [ta in.]. Vinnytsia : Nilan, 2014. 416 s.
11. Pedagogika : navchalnyi posibnyk [Pedagogy: study guide] / V.M. Haluziak, M. I. Smetanskyi, V.I. Shakhov. – 4-e vyd., vypr. i dop. Vinnytsia : DP «Derzhavna kartohrafichna fabryka», 2007. 400 s.
12. Sahach H. M. Slovyk-minimum terminiv krasnomovstva. [Minimum dictionary of eloquence terms]. Kyiv, 1992. 280s.
13. Teoretyko-metodychni zasady formuvannia zahalnopedahohichnoi kompetentnosti suchasnoho vchytelia v konteksti stanovlennia yevropeiskoho prostoru vyshchoi osvity: monohrafiia [Theoretical and methodological foundations of the formation of general pedagogical competence of a modern teacher in the context of the formation of the European space of higher education: monograph] / Akimova O., Haluziak V. [ta in.]. Vinnytsia: TOV «Nilan-LTD», 2017. 388 s.
14. Fitsula M. M. Pedagogika: navch. posib. [Pedagogy: teaching. manual] Vyd. 2-he, vyprav. i dopovn. Kyiv: Akademvydav, 2005. 352s.
15. Formuvannia profesiino vazhlyvykh yakosti maibutnykh pedahohiv: andragohichni vymir [Formation of professionally important qualities of future teachers: andragogic dimension] / Lukianova L. B., Hurevykh R. S., Akimova O. V. [ta in.]. Vinnytsia: TOV «Tvory», 2023. 340 s.
16. Shakhov V., Shakhov V. Psykholohichni osoblyvosti podolannia studentamy-psykholohamy skladnykh zhyttievnykh situatsii. [Psychological features of overcoming difficult life situations by psychology students]. Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedagogichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: Pedagogika i psykholohiia. 2022. Vypusk 71. S.133-137.

УДК 37.016.4:004.738.5

<https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-77-13-18>

ІРИНА СЛАДКИХ

<https://orcid.org/0000-0003-0688-4620>

sladkih_i@ukr.net

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
просп. Науки, 9-А, м. Харків

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНСАЛТИНГ В УПРАВЛІННІ ОНЛАЙН-ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

У статті розглядається роль педагогічного консалтингу в ефективному управлінні освітньою діяльністю в онлайн-середовищі. Проаналізовано особливості практичного застосування ряду цифрових платформ онлайн-навчання в залежності від потреб, технічних можливостей учасників навчального процесу та поставлених навчальних цілей та завдань. Стаття освітлює важливість консультування в контексті розвитку та підтримки онлайн-освіти, створення комфортних умов і свободи вибору для повноцінного розвитку професіоналізму та самореалізації педагогів і студентів, надаючи огляд ключових аспектів і методів, які можуть бути використані для підвищення якості освітнього процесу. У даній роботі розглядається педагогічний консалтинг як ефективний інструмент у освітньому процесі. Обговорюються переваги та проблеми, з якими стикаються заклади освіти при впровадженні педагогічного консультування в онлайн-навчання. Відзначається, що педагогічне консультування відіграє важливу роль у підтримці стандартів освіти та забезпеченні успіху студентів в онлайн-середовищі.

Ключові слова: педагогічний консалтинг, управління освітньою діяльністю, онлайн-навчання, цифрова платформа.

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

Серія: *Педагогіка і психологія*

Випуск 77 • 2024 р.

Підписано до друку 15.05.2024 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура Georgia. Ум. др. арк. 13,2
Наклад 100 прим.

Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д.Ю.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.
Тел.: (0432) 69-67-69, 603-000.
E-mail: info@tvoru.com.ua, <http://www.tvoru.com.ua>
Видавець ТОВ «Твори»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. Келецька, 51а.
Тел.: (0432) 69-67-69, 603-000.